

آیا باید از آبی شدن کامل چشمان سگ‌تان نگران باشید؟

مصطفی قلاوند - مارال صالحی وربادی

ویراستار: دکتر فاطمه تهرانی

اگر چشم سگ شما مایل به آبی یا کدر شده، ممکن است در نتیجه‌ی وضعیت‌های مختلفی باشد؛ در واقع حالت‌های متعددی از چشم آبی وجود دارد که به صورت جزئی یا کامل چشم را در بر می‌گیرد و شامل اسکروزیس هسته‌ی عدسی، آب سیاه، آب مروارید، اختلالات بافت قرنیه و التهاب داخلی قدامی چشم می‌شود.

برخی از این حالت‌ها نسبتاً خوش خیم هستند؛ ولی برخی بسیار جدی‌اند و می‌توانند منجر به کوری شوند. مهم است که با دیدن تغییر در ظاهر چشم سگ‌تان برای معاینه نزد دامپزشک بروید.

۱- اسکروز هسته‌ی عدسی:

این مورد معمولاً اسکروزیس عدسی نامیده می‌شود و می‌تواند باعث شود مردمک چشم سگ، ظاهر کدر و آبی-خاکستری داشته باشد. این حالت در انسان و اسب هم دیده می‌شود و یک تغییر طبیعی در عدسی چشم است که معمولاً در سگ‌های بالای ۶ سال اتفاق می‌افتد، در هر دو چشم با هم پیشرفت می‌کند و دردناک نیست. به دلیل تدریجی بودن بروز این بیماری، حیوان قادر است به تغییرات جزئی به‌وجود آمده در دید، عادت کند.

۲- آب مروارید^۱

تظاهر این بیماری یک وضعیت آبی کدر با درجات مختلف در داخل کپسولی است که عدسی‌های چشم را نکه می‌دارد. آب مروارید می‌تواند در طول چندین سال بسیار آهسته پیشرفت کند یا خیلی سریع در چند روز یا چند هفته منجر به کوری شود.

آب مروارید در سگ، علاوه بر ارث می‌تواند به علت دیابت، مسمومیت دارویی و پیشگیری کننده‌های آفت، بیماری زمینه‌ای چشم، وارد شدن ضربه به چشم، کمبودهای تغذیه‌ای در توله سگ‌ها و بخشی از روند پیری باشد.

اگر تشخیص بیماری سگ آب مروارید باشد، معاینه دوره‌ای برای بررسی پیشرفت بیماری باعث می‌شود ناراحتی حیوان کم‌تر شود. گاهی قطره‌های ضد التهاب چشمی تجویز می‌شود؛ ولی اگر دید سگ شما کم‌تر شد، آب مروارید در حال پیشرفت سریع و کیفیت زندگی او در معرض خطر است. گاهی برای برگشت دید، جراحی پیشنهاد می‌شود.

۳- آب سیاه^۲

آب سیاه حالتی است که در آن فشار چشم افزایش می‌یابد؛ مایع تولید شده در داخل چشم به خوبی خشک نمی‌شود و سبب فشار دردناک در چشم می‌شود. اگر تولید مایع (که باعث ظاهر شدن رنگ آبی کدر می‌شود) و فشار درمان نشوند، سبب بزرگ شدن و بدشکلی چشم و در نتیجه کوری غیر قابل برگشت خواهند شد.

در حیوانات خانگی، آب سیاه به صورت اولیه یا ثانویه به وجود می‌آید؛ آب سیاه اولیه ارثی است و معمولاً در یک چشم ایجاد می‌شود. در بعضی موارد هر دو چشم نیز درگیر می‌شوند. آب سیاه ثانویه زمانی رخ می‌دهد که سایر بیماری‌های چشمی از جمله التهاب داخل چشم، آب مروارید پیشرفته، سرطان چشم، جابه‌جایی عدسی، و جداشدگی مزمن شبکیه وجود داشته باشد.

درمان به علت و شدت بیماری بستگی دارد؛ ولی همیشه هدف درمان، کم کردن سریع فشار داخل چشم به وسیله‌ی کاهش تولید زلالیه و افزایش خشکی چشم مبتلاست. متأسفانه درمان حیوانات خانگی موفق‌تر از انسان نیست. کنترل دراز مدت آب سیاه اولیه در یک چشم نابینا معمولاً در آوردن چشم است. ایجاد صداهای ترسناک در واقع بهترین تسکین برای سگ است.

۴- اختلالات بافت قرنیه^۲

این یک بیماری ارثی و پیش‌رونده است که معمولاً هر دو چشم را درگیر می‌کند. خوشبختانه دردناک نیست و دید ممکن است تغییر نکند و طبیعی باشد. سه نوع اختلال بافت قرنیه بر اساس محل ایجاد آن وجود دارد: اختلال بافت اپی‌تلیال قرنیه که بر شکل سلول اثر می‌گذارد، اختلال بافت استرومای قرنیه که باعث ایجاد ظاهر آبی کدر چشم می‌شود و اختلال بافت اندوتلیال قرنیه که تأثیر آن بر سلول‌های پوششی یا آستری قرنیه است.

اختلال بافت استروما معمولاً نیاز به درمان ندارد. اختلال بافت اندوتلیال گاهی با لنزهای چشمی درمان می‌شوند. در صورت وجود لکه‌های اپی‌تلیال قرنیه، این لکه‌ها برداشته می‌شوند. یکی دیگر از گزینه‌های درمانی برای دیستروفی اندوتلیال قرنیه، جراحی ملتحمه است. گاهی پیوند قرنیه انجام می‌شود؛ اما نتایج، مناسب نیست.

حتی بعد از یک درمان موفق، سگ دارای اختلال قرنیه معمولاً دارای چشم‌های کدر است. از آن‌جا که زخم‌های اندوتلیال و اپی‌تلیال هر دو شایع هستند، سگ‌های دارای وضعیت درد یا چشمک زدن و یا ریزش اشک، باید توسط دامپزشک معاینه شوند.

۵- التهاب داخلی قدامی چشم^۴

التهاب داخلی قدامی چشم به این معنی است که التهابی در عنبیه و جسم مژگانی در لایه‌ی میانی چشم حیوان وجود دارد. بیماری همچنین به عنوان التهاب عنبیه مژگانی شناخته می‌شود که یک حالت دردناک است و می‌تواند در نهایت بینایی سگ را تهدید کند.

از آن‌جا که جریان خون در بخش میانی چشم غنی است، برای مشکلاتی که از سایر قسمت‌های بدن سگ سرچشمه می‌گیرند این وضعیت، یک نشانه‌ی طبیعی است. التهاب قسمت میانی چشم یک وضعیت شایع ثانویه است که در نتیجه‌ی فرآیند یک بیماری در قسمت‌های دیگر بدن، به‌وجود می‌آید.

التهاب داخلی قدامی چشم باعث درد چشم می‌شود؛ همچنین ممکن است چشمک زدن، چنگ زدن به چشم، قرمزی، افزایش و ریزش اشک، تغییر در ظاهر مردمک، تغییر در شکل و رنگ عنبیه، تورم کره‌ی چشم و تاری دید وجود داشته باشد.

گزینه‌های درمان بستگی به تشخیص دارد. این وضعیت باید برای پیشگیری از آسیب بیش‌تر چشم حتماً درمان شود. در بسیاری از موارد بدون توجه به علت التهاب داخل چشم، قطره‌های چشمی و پمادها، همراه با درمان التهاب و درد تجویز می‌شوند. اگر عفونت وجود داشته باشد، درمان مناسب تجویز خواهد شد. به ندرت، جراحی برای برداشتن چشم و بر طرف کردن مشکل اساسی تومور که باعث بیماری ثانویه‌ی آب سیاه می‌شود، ضروری است.

اگر شما به چشم‌های سگ‌تان توجه کردید و دیدید که کدر یا رنگ آن مایل به آبی شده است، خیلی مهم است که یک وقت ملاقات از دامپزشک بگیرید. گاهی چشمان آبی سگ بدون ضرر و بدون درد است، تأثیری بر دید چشم ندارد یا اگر هم داشته باشد کم است. اما به شما توصیه می‌شود چشم سگ خود را در اسرع وقت برای این که بدانید دقیقاً چه خبر است و این که آیا به درمان نیاز دارد یا نه، مورد بررسی قرار دهید.

به امید فرهنگ سازی برای نگهداری حیوانات خانگی

- Cataracts[1]
- Glaucoma[2]
- Corneal dystrophy[3]
- Anterior uveitis[4]

تنظیم: پرتال آموزش و ترویج سازمان دامپزشکی کشور

منبع: پرتال اداره کل دامپزشکی استان خراسان رضوی به نقل از حکیم مهر

تصاویر: حکیم مهر، پارسی پت، ماکی دام، بیمارستان دامپزشکی درین